

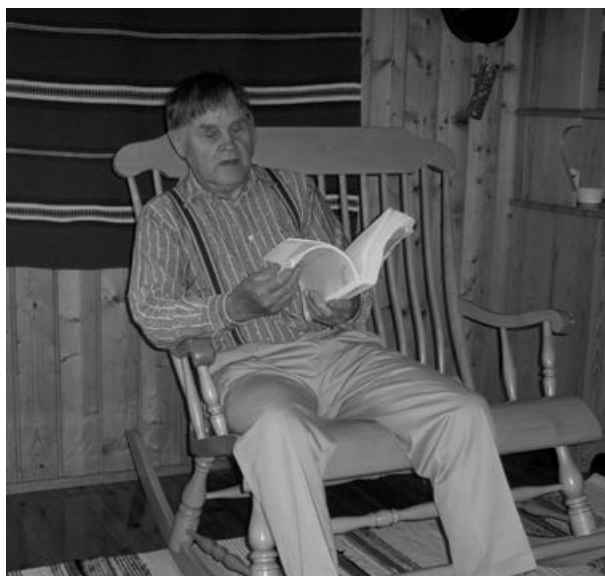
Tykkyläisten sukuseura

jäsenlehti 1/2006

Tykkyläisten sukuseuran seuraava sukukokous
sunnuntaina heinäkuun 8. päivänä 2007

Puheenjohtajan tervehdys

Kaikuja Enonsalolta kesällä 2006

Hyvät sukulaiset

Sain alkukesästä Jannelan Matti-serkulta mieluisan kutsun Enonsalon kansakoulun perustamisen 100-vuotisjuhlaan 15. heinäkuuta. Matti pyysi juhlaan ohjelma-apua ja ehdotti, että se seuramme sukujuhlassa kesällä 2005 Iljanvaaran pihalla esitetty kuvaelma hiukan mukailtuna olisi ihan sopiva. Kun veljeni Erkki oli estynyt muitten menojensa

vuoksi, opettaja Kauttoa näytteli Niilo-serkku. Varsinaisiin näytelmäharjoituksiin meillä ei ollut tilaisuutta, joten esitys oli pääosin "sävellettävä" paikan päällä. Runsaslukuinen yleisö seurasi näytelmäämme ilmeisen innostuneena, silmät pyöreinä ja korvat höröllä. Aihehan liittyi ihan oikeasti tämänkin kansakoulun historiaan ennen oppivelvollisuuslain voimaantuloa. Paikkakunnalla oli muitakin kuin Iljanvaaran Mikko-ukki, jotka pitivät kiertokoulua riittävänä ja kansakoulua joutavana ajankuluna.

Juhlapäivänä monet mukana olleet saivat tavata pitkästä aikaa koulutovereitaan ja hupaisia muistoja hymysuin kerrottiin. Minäkin tapasin siellä useita sukulaisia sekä äitini että isäni puolelta. Kelpasi siellä juhlaa viettää kun sääkin oli niin suosiollinen. Juhlatoimikunta ansaitsee vilpittömän kiitoksen. Myös paikallislehti Pielisjokiseutu huomioi juhlan näyttävästi laatien siitä laajan selostuksen useiden valokuvien kera.

Samalla reissulla sain tilaisuuden käydä Iljanvaarassa äitini synnyinkodissa.

Mukanani oli Aili-vaimoni ja Aino-tyttäreni, joka oli aiemmin käynyt täällä keskenkasvuisena. Maija-serkku, talon nykyinen haltiatar, tuli Uimaharjusta varta vasten paikalle ja otti meidät ystävällisesti vastaan. Katsellessani pihapiiriä vanhoine rakennuksineen liitelin mielikuvissani menneeseen aikaan: Tuolla entisessä savusaunassa on äitini ensi parkaisunsa päästänyt, näillä pihavivillä käpylehmillä leikkinyt, näillä tantereilla hippasilla hypellyt.....

Siihen aikaan leikin aika jäi lyhyeksi, sillä niin pian kuin lapsi kynnelle kykeni eli sai mahansa kynnyksen yli, alettiin häntä opastamaan oikean työn tekoon. Lapsen varttuessa työ oli keskeinen elämän sisältö: ”Työ ensin ja sitten lirkutukset”. Juuri tästä syystä tämän talon lapset saivat Mikko-ukin määräyksestä käydä vain kiertokoulun. Kansakoulun lirkutukset saivat jäädä.

Ei se kiertokoulukaan ihan huono koulu ollut. Siellä äitinikin oli oppinut hyvin sujuvan lukutaidon, mutta käsiala, oikeinkirjoitus- ja laskutaito eivät voineet kehittyä hänen taipumustensa edellyttämällä tavalla. Muistan Antti-enolla olleen hyvän käsialan, jota hän varmaan kehitti itseopiskelunkin avulla.

Iljanvaarassa kotimuseo esineineen ja työkaluineen on sukumme menneisyyden kannalta arvokas aarreaitta. Sieltä löytyvät vanhat sirpit, viikatevarret, riusat, lipsut, loukut, karstat ja monet muut työkalut, joita äitinikin oli aikanaan käyttänyt. Miten lujassa se leipä ennenaikaan olikaan, kun ei ollut koneita työtä helpottamassa. Ankarat työ ja puutteellinen työkyky vaativat veronsa: monet esivanhempamme olivat jo viisikymppisinä loppuun ajettuja, selkä

köyryssä, koprat kopperissa. Esimerkiksi viljan leikkuu sirpillä oli mummon selkäreunan syy. Museossa olevat esineet antavat lukuisan määrän aiheita kirjallisiin kuvauksiin työn raskaan raadannasta menneinä aikoina. Kehotan tutustumaan tuohon museoon oikein ajan kanssa ja pistämään muistiteta ja kokemuksia paperille. Antti-eno teki aikanaan hyvän työn säilyttäessään niin paljon noita perinne-esineitä. Hänen aloittamaansa museointia vaalivat nyt suoraan alenevassa polvessa Maija ja Eino. Suuret kiitokset heille.

Ensi vuonna tulee kuluneeksi 100 vuotta Antti-enon syntymästä. Tämä merkkipäivä tulee mielestäni huomioida tulevan kesän sukkokokouksessa. Olisiko mahdollista koota vaikkapa pieni valokuvanäyttely, jossa hänestä olisi kuvia arkiaskareiden ja perhejuhlien keskellä? Nykyveikeillä on niin helppo ottaa kopiota vanhoista valokuvista. Heitin tämän ajatuksen Eino-serkulle mietittäväksi. Mielestäni tällainen vastaavien merkkipäivien muistaminen sopisi ohjelmaan.

Jannelassa 16. heinäkuuta pidetyssä sukunuvoston kokouksessa suunnittelimme, että ensi kesän sukkokokouksessa perehdytään ahoksen puintiin. Tiedossa on, että saamme nähdä siellä aiheita koskevan 1930-luvun lopulla tehdyn mykkäelokuvan. Selostus siihen on meidän tehtävä ”omasta piästä”. Se kyllä onnistuu vanhassata muistista ja omakohtaisista kokemuksista 1940-luvun ajoilta.

Lämpimät kiitokset vielä Jannelan isäntäväelle vieraanvaraisuudesta, sukunuvoston kokousväen kestämyksestä. Toivotan kaikille tämän tervehdyksinen lukijoille aurinkoisia mieltä kaamosajan keskelle.

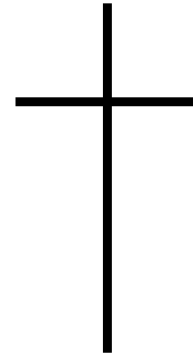
Parhain terveisin Toivo Ikonen

Aulis Malinen

27.7.1934 – 17.9.2005

Aulis Malinen poistui luotamme syyskuun 17. päivänä 2005. Hän oli sukuseuramme sukuneuvoston jäsen seuran perustamisesta lähtien. Hän osallistui kesän 2005 sukukokoukseen Uimaharjussa.

Auloksen työelämä alkoi VR:lla, jossa hän oli konemiehenä ja kiskonhitsaajana ja lopuksi toistakymmentä vuotta piiriluottamusmiehenä vuoteen 1989 asti. Hän osallistui vaimonsa Marjatan hoiteleman kauppapuutarhan pitoon vuodesta 1960 lähtien oman työnsä ohessa. Puutarhan vetovastuu siirtyi 1990 Matti-pojalle. Matin kuoltua liikenneonnettomuudessa 1998 Aulis ja Marjatta jatkoivat kauppapuutarhan pitoa vuoteen 2004 saakka.

Auloksen asuinpaikkana oli Pyhäselän kunta, jossa myös kauppapuutarha sijaitsi.

Auliksella ja Marjatalla oli kaski lasta, jotka molemmat menehtyivät aikuisiässä. Kauppapuutarha oli Aulikselle sekä työ että harrastus. Muista harrastuksista kalastus oli hänelle mieluisin

Esko Malinen

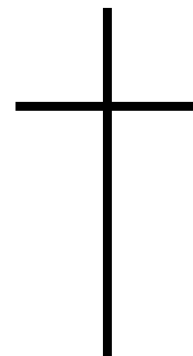
Pentti Tykkyläinen

7.1.1933 – 20.10.2096

Muistoja veljestäni Pentistä

Veljeni Pentti syntyi 07.01.1933 vanhempieni Elisan ja Antin perheeseen toiseksi vanhimpana lapsena. Meillä oli ikäeroa vajaat kaksi vuotta. Myöhemmin syntyi perheeseemme vielä 9-lasta. Heti kun opin kävelemään, veli toimi minun opastajana. Silloin jo alkoi meidän yhteistyö ja sitä jatkui muutamia vuosia lukuun ottamatta Pentin kuolemaan saakka. Tässä muutamia muistoja yhteistyöstämme:

Elettiin 1940-luvun loppupuolta, sota-ajan jälkeen ja rakennettiin ensimmäistä kideradiota ja saatiin kuulumaan Lahden

"pitkäaalto" aseman lähetystä ja se oli suuri ihme silloin se rätinä ja puhe jota kuultiin korvakuulokkeista. Pentti toimi hommassa mestarina ja me muut avustajina.

Tämä oli niitä ensimmäisiä hänen tulevaan ammattiinsa läheisesti liittyviä onnistuneita kokeiluja. Pentti omasi valtavan tiedonhalun radio- ja sähköongelmiin. Hän kysyi usein: "Miksi näin". Ammattikoulun jälkeen hän oli asennustöissä ja kiersi ympäri maakuntaa erään sähköliikkeen palkkalistoilla. Kun – 50 luvulla Uimaharjuun ryhdyttiin rakentamaan sahaa ja siellä tarvittiin sähkömiehiä, Pentille tuli aika muuttaa Haukivuoren Puutavarayhtiön palvelukseen. Siitä alkoi pitkä työura Uimaharjun sahalla.

Niihin aikoihin, eli v.1956 oli Suomessa yleislakko. Isä oli myynyt hankintana halkoja. Olimme juuri tuoneet hevosella puukuorman tien varteen, kun meidät yllätti uimaharjulaiset lakkovahdit. Saatiinpa siinä aimoannos tietoa, miksi ollaan lakossa. Kun saarnaajat veti

henkeä, Pentti kysyi: "Oliko teillä muuta." Saarnaajat lähtivät noituen kävelemään pois. Oltiin rikkureita. Omia töitäkään ei olisi saanut tehdä. Tämä kuvaa hyvin kuuntelijan taitoa, jonka Pentti omasi. Siitä taidosta oli varmaan hyötyä hänen toimiessaan sähköosaston puheenjohtajana ja luottamusmiehenä sekä myöhemmin työjohtotehtävissä. Minunkin "oppi-isänä" hän toimi hyvin kärsivällisesti niissä kytkentä- ja erikoistöissä, joita tuli jatkuvasti esiin eri työvaiheissa.

Tunnen, että menetin 20.10.2006 veljen, työkaverin ja hyvän ystävän.

Lehmossa,14.11.2006

Eino Tykkyläinen.

Sukukokous Uimaharjun seurakuntakeskuksessa

Tykkyläisten viides kokoontuminen - rekisteröitynä seurana kolmas sukuseuran kokous - järjestettiin Uimaharjun seurakuntakeskuksessa heinäkuun kauniina lauantaina. Vieraskirjaan kirjoitti nimensä 63 osanottajaa.

Enon seurakunnan kirkkoherra Armi Rautakorpi puhui tervehti kokousta puheellaan.

Vanhaan tapaan Toivo Ikonen säesti suvisirren virsikanteleella. Muuten uruissa istui Erkki Ikonen. Matti ja Aarne Tykkyläinen esittivät laulua.

Kokous valitsi sukuneuvoston puheenjohtajaksi edelleen Toivo Ikonen. Muiksi sukuneuvoston jäseniksi valittiin edelleen Aulis Malinen, Terhi Tonttila,

Sakari Sarola, Matti Tanninen, Eino Tykkyläinen, Lauri Tykkyläinen, Matti Tykkyläinen, Niilo Tykkyläinen, Marjaana Tykkyläinen, Antero Tykkyläinen. Tilintarkastajiksi valittiin edelleen Jouko Tykkyläinen ja Seppo Tanninen ja varalle Irja Laine ja Maija Nissinen.

Kokouksessa päätettiin sukuseuran jäsenmaksuksi 10 euroa toimikaudelta eli vuoden2005 ja vuoden 2007 sukukokousten väliseltä ajalta. Toimintasuunnitelmassa seuraavalle kaudelle on edelleen sukukokouksen järjestäminen vuonna 2007 ja muut sääntöjen mukaiset asiat. Sukututkimusta pyritään tukemaan hankkimalla seuralle sukututkimusohjelma ja innostamalla sukututkimuksen harrastukseen.

Lipun nostossa
seurakuntakeskuksen
pihalla Tapani ja Mikael Wacklin

Alla sukkukokousyleisöä, uruissa
Erkki Ikonen

Alla vasemmalla Sirkka, Toivo ja Eeva, Tykkyläisiä kaikki
Oikealla Riitta Martintytär Törölä, Eino ja Martti Tykkyläinen

Vasemmalla Matti ja Sirkka Tykkyläinen, Helka Myller, Toini Tykkyläinen ja Saara Alexopoulos. Oikealla Mikko ja Sirkka Tykkyläinen, Henni ja Aarne Tykkyläinen ja Antero Tykkyläinen

Markku Pölösen Sali, sukuvideo IV "Toivon tarina"

Kokouksen jälkeen siirryttiin Markku Pölösen salille, jossa katsottiin Toivo Tykkyläisen sukuvideo "Toivon tarina". Video on neljäs Toivo Tykkyläisen sukuvideosarjasta, jossa tällä kertaa Toivo kertoi omasta elämästään. Video antoi herkällä tavalla kuvan Toivon elämästä. Erityisen kiintoisa osuus oli päiväkirjamerkintöihin perustuva kuvaus sota-ajasta ja vielä elämän asettumisesta uomiinsa rintamalta palaamisen jälkeen. Toivo Tykkyläisen tallentamat sukuvideot on koottu yhdelle dvd:lle. Videot on

teknisesti toteuttanut Jouko Tykkyläinen ja musiikin on suunnitellut Jukka Tykkyläinen.

Tykkyläisten sukuvideot I-IV

1. Alina ja Mikko Tykkyläinen (1998)
2. Mikko Mikonpoika Tykkyläinen (1999)
3. Toivo ja sisarukset (2001)
4. Toivon tarina (2003)

Vierailu Iljalassa Enonsalolla

Iljalaan tilan tarinaa ja sen ensimmäistä isäntää Mikko Mikonpoika Tykkyläistä s.1855 on esitelty edellisessä sukuseuran lehdessä. Nyt mentiin paikan päälle keskelle yhtä Tykkyläisten suvun merkittävää asuinpaikkaa.

Iljalan kantatila on nykyisin Antin tyttären Maija Nissisen omistuksessa. Vierailua varten oli navetan ylisillä ja aitassa tehty

rutkasti töitä, jotta tavarat olisivat esiteltävissä. Maijan apuna olivat olleet oma poika Pekka ja veli Eino Tykkyläinen sekä Matti Tykkyläinen. Paikalla oli suurin osa varsinaisen suukokouksen osanottajista.

Kokoontuminen oli pihalle. Lisäksi käytiin navetan ylisillä ja aitassa

Vasemmalla Eino Antinpoika esittelee reaaliajassa talon historiaa ja kertoi tilalla asuneista henkilöistä

Alla Mikko Tykkyläinen odottelee Sanna - vaimoaan heinätekoon ja aloittelee niittämällä pientareita vuonna 1915

Opettaja Kauton ja Iljalan isännän kohtaaminen kuvaelma vuodelta 1915.

Opettaja Kautto saapuu Iljalan pihaan ja virittää keskustelun kansakoulun siunauksellisuudesta Iljalan lapsille.

Isännän työn jatkajasta oli kyse

Opettaja Kautto meni Iljalan isäntää Mikko Tykkyläistä tapaamaan noin vuonna 1915. Ensimmäinen

maailmansota riehui Euroopassa, mutta ei paljonkaan haitannut elämää Iljalan kulmilla. Koululaitos oli tulossa

murrosvaiheeseen. Enonsalolle oli perustettu oikea kansakoulu vuonna 1906 ja kilpaili oppilaista kiertokoulujen kanssa. Kiertokoulujen opetus tapahtui paikkakunnan jossakin talossa tuvassa ilman erityisiä kouluun kuuluvia välineitä. Enonsalon kansakoulu puolestaan oli aloittanut ihka uusissa tiloissa, joissa oli mm. pulpetit, liitutaulu, urkuharmooni ja käsityöluokka. Kiertokoulu kesti korkeintaan muutamia kuukausia kun taas kansakoulussa opiskeltiin kolme vuotta eli kuusi lukukautta.

Iljalassa oli kaksi lasta, joita Kautto yritti houkutella kansakouluun. Lyydi Maria oli kouluiässä ja Antti oli tulossa kouluikänsä. Iljalan talossa isäntä Mikko oli pannut aikaisemmin kaksi lastaan opin tielle. Otto oli käynyt metsäkoulun ja Matti maamieskoulun. Otto opiskeli ja sai viran, eikä enää palannut Iljalaan. Matti puolestaan kävi maamieskoulun ja muutti Lemuun isännäksi. Mikko oli myös lähtenyt ja oli kauppias ja majatalon pitäjä Uimaharjussa. Opin tielle lähteminen oli siis merkinnyt lopullista lähtöä Iljalasta, eikä talon isännän työn jatkajaa ollut kummastakaan tullut. Kaisa -tytär oli mennyt miehelään ja lähtenyt pois. Mikko oli 60-kymppinen ja jäljellä olevat lapset olivat pieniä. Kuka jatkaisi talon pitoa isännän jälkeen?

Opettaja Kautto puolestaan kantoi huolta kansan sivistämisestä Sortavalan seminaarissa saamiensa oppien mukaisesti. Tästä asetelmasta käytiin keskustelua isännän ja opettaja Kauton kesken. Opettaja korosti koulusivistyksen siunauksellisuutta ja koulun hyviä tuloksia. Isäntä puolestaan osoitti oppineensa kiertokoulussa kristinopin käskyt ja sanoipa sivistäneensä itseään lukemalla Karjalatarta. Jos osaa

kristinopin kappaleet ja elää niiden mukaisesti nuhteetonta elämää, niin mitäpä siihen vielä lisää tarvitaan? Lapset kyllä saisivat riittävän opin kiertokoulussakin ja Antti kyllä oppisi isännän hommat kotona. Kautto totesi tulleen valistuneeseen taloon, mutta korosti käsityöluokan antamia taitoja sekä tytöille että talon isännäksi kasvaville pojille. Isäntä puolestaan kehaisi, miten hän on opettanut Antille taitoja. Pajassakin Antilla on ihan oma pikku vasara.

Kautto vihjasi sitten keväällä Iljalan Sanna -emännän kanssa käymäänsä keskusteluun, jossa Sanna oli puolittain luvannut lapset kansakouluun. Siitäkös isäntä kimmastui, kun emäntä oli salaa hänen selkänsä takana mennyt tuollaisia puhumaan. Hän oli sentään isäntä talossa. Siitä tuli sanomista Sannalle.

Kuin pisteeksi iin päälle isäntä kaivoi taskustaan Karjalatar -sanomalehden leikkeen, jossa kuuluisa tiedemies Karles Tarvin kertoo tutkimuksistaan. Tarvin oli tutkinut, että naisilla ja neekereillä on pienemmät aivot kuin muilla. Liika oppiminen aiheuttaa naisilla aivojen turpoamista ja aivot voivat haljeta. Oppiminen häiritsee myös naisen sielunelämää. No, eipä Kautto voinut painettua sanaa vastaan väittää.

Niinpä Kautto sanoi isännälle ”hyvästi” ja lähti tyhjin toimin. Lapset kävivät kiertokoulun ja oppivat tarpeelliset taidot ja vähän enemmänkin.

Kuvelman esitteli Mikko Tykkyläisen tyttärenpojanpoika Antti Ikonen. Kauttoa esitti tyttärenpoika Erkki Ikonen ja Mikko Tykkyläistä tyttärenpoika Toivo Ikonen

Kuvaelman jälkeen tutustuttiin tilan vanhaan esineistöön aitassa ja navetan ylisillä. Tilaisuuden lopuksi Puheenjohtaja Toivo Ikonen kiitti lämpimästi Maija Nissistä tilaisuudesta tutustua yhteen suvun merkittävistä asuinpaikoista. Maija sai muistoksi tuohesta tehdyn kotelon, jota voi käyttää moneen eri tarkoitukseen. Muutkin puuhamiehet saivat muistoesineen Toivolta.

Tilaisuuden päätteeksi Iljalan isännän Mikko Tykkyläisen tyttären pojanpoika Yrjö Ikonen puhui aiheesta: ”Rakas Jeesus, minä olen Jaakko”. Puhe päättyi likuttavasti sanoihin: ”Rakas Jaakko, minä olen Jeesus”

Erkki Ikonen säesti laulua harmonikalla.

Maija Nissinen sai muistoksi tuohi-Topin tekemän kotelon. Iljalan isännän tyttären Lyydi Marian lapset Toivo, Aimo, Aulis, Erkki ja Irja kohtasivat vuosikymmenten tauon jälkeen mummolan pihassa.

Suvun vanhaa käyttöesineistöä Iljalan aitassa ja ylisillä

Mikko Tykkyläinen muutti Iljalaan vuoden 1880 tienoilla. Toisin kuin monella muulla tilalla, täällä on säilynyt runsaasti esineistöä useamman sukupolven takaa. Iljalan aitan ja navetan esineitä esittelivät vierailun aikana talon oma poika Eino ja naapurin Matti. Monet esineet olivat jo niin vanhoilta ajoilta, että nykypolvi ei niiden käyttötarkoitusta voi edes kuvitella.

Iljalan talon vanha esineistö viittaa siihen, että talossa haluttiin käyttää erilaisia apuvälineitä ja olla tässä kehityksen kärjessä. Siihen viittaavat monet koneet, vesimylly, moottorit ym. Tässä esitellään vain muutama mielenkiintoinen esine, mutta tarinaa löytyisi paksun kirjallisen varran

Siivilä maidon siivilöimiseen

Kuvassa on puun pahkasta tehty kuppi, jonka pohjassa on noin 5 sentin suuruinen aukko. Kupin alla on samasta puusta tehty uloke, jonka avulla kuppi voidaan asettaa ämpärin tai muun astian päälle.

Kyseessä on laite, jonka avulla lypsyltä tulon jälkeen lämmin maito siivilöitiin lypsyämpäristä ennen sen käyttöön ottoa. Keski-ikäiset muistavat varmasti seuraavan sukupolven siivilän, joka oli metallista ja siivilänä käytettiin suodatinpaperia, joka asetettiin siivilässä metallisten reikälevyjen väliin. Tässä mallissa ei

käytetty suodatinpaperia, vaan perimätiedon mukaan katajan tai kuusen havuja siivilöimään maidossa mahdollisesti olleet roskat pois.

Keski-ikäisille tämä laite tuo mieleen, kuinka hyvältä maistui lypsylämmin juuri siivilöity maito. Siinä oli vaahtoa, joka maitoa juotaessa jäi lasten ylähuuleen maitoparraksi. Tästä tulee Kalevalassakin kirjoitettu ”.. maitopartana pahaisna, piimäsuuna pikkaraaisna..”

Tämän siivilän käyttöaikana maito oli hyvin tärkeää ja terveellistä lapsille. Maitoa ei useimmissa taloissa saatu keskitalvella, koska lehmät olivat ummessa ennen vasikoimista eli poikimista kevättalvella

Nykyisenä rasvattoman ja pastöroidun maidon aikana voi vain muistella aikoja, jolloin maidon rasvaprosentti oli neljän kieppeillä. Kuinkahan moni muistaa juoneensa lypsylämmintä maitoa?

Mikä ihmeen kaukalo?

Einolla on kädessään runsaan metrin mittainen yhdestä puusta koverrettu kaukalo. Sen käyttötarkoitus ei ollut monellekaan tuttu. Kaukalo on ollut kiinnitettynä sisällä ikkunoiden alareunaan. Tarkoituksena oli, että jäätyneistä ikkunoista huoneita lämmitettäessä valuva sulamisvesi valui tähän kaukaloon eikä kastellut lattiaa. Ikkunoista valuva vesi oli ongelma siihen aikaan kun taloissa oli yksinkertaiset ikkunalasit. Huoneilmassa oleva vesihöyry tiivistyi ikkunoihin niin, että ikkunaruuudut olivat joskus kokonaan jään peitossa.

Suutarin välineet

Aitassa oli monia kenkien valmistukseen tarvittavia välineitä. Suutarin arkussa olivat pikilaput, tikkarit, naskalit, virpirihmat, pikkunaulat, raspi jne. Oikealla Einon kädessä on pieni lesti, kuvioiden tekoon käytetty rauta ja laite, jolla kiillotettiin ompelaiden saumoja, jotta ne hylkisivät vettä, eikä nahka kastuisi niin helposti. Lisäksi löytyi useita erikokoisia lestejä ym.

Kengän valmistustaito oli välttämätön sen vuoksi, että kenkiä ei yksinkertaisesti voinut ostaa. Kenkien valmistus tapahtui perinteisesti taloissa alusta loppuun asti. Kenkänahka saatiin omista lehmistä ensin parkitsemalla itse nyljetyt nahakset nahoiksi. Nahat olivat arvokkaita. Mm. Mikko Tykkyläisen jälkeen tehdyssä perukirjassa oli lueteltu kaikki navetassa ja ylisillä olevat lehmän nahat. Sitten tarvittiin suutarin välineitä ja osaamista ja niin kenkä syntyi.

Jotkut meistä muistavat vielä, miten nahkasaappaiden pohjanahkoja kiinnitettiin kenkiin pienillä puunauloilla. Naulat olivat niin pieniä, että isäntien paksut sormet eivät voineet pitää niitä kunnolla kiinni vasaralla iskettäessä. Tällöin tarvittiin lasten pieniä sormia pitämään nauloista ennen vasaran iskua. Tarina lienee tosi. Kenkiä valmistettiin kotona vielä sodan jälkeen pula-aikana. Sitten valmistus siirtyi nopeasti tehtaisiin. Suutarin töitä tehtiin vielä jonkin verran kotona. Mm Antilla oli ajanmukainen suutarinkone, jolla hän korjasi mm. Toivo Ikosen kengät vielä 1990-luvulla.

Karbidilamppu

Sodan aikana ja sen jälkeen pula-aikana käytettiin valaisimena karbidilamppua. Tällaisia löytyy aitasta useita, osa hyvin säilyneitä. Karbidilampun energialähteenä on kalsiumkarbidi, joka on valkoista jauhetta. Lampussa oli vesisäiliö, josta vettä pääsi kalsiumkarbidiin, ja se synnytti palavaa asetyleenikaasua. Karbidia valmistetaan poltetusta kalkista ja koksista. Karbidilampun valo oli kirkas. Haittapuolena oli lampun korkea lämpötila

Kuvassa Einon kädessä polkupyörän valaisimena käytetty karbidilamppu, jossa on toisella sivulla vihreä ja toisella punainen valo. Toimisi varmaan vieläkin

Kammella väännettävä kirnu

Iljalassa käytettiin koneita paljon enemmän kuin taloissa yleensä. Kuvassa on kammella väännettävä kirnu. Yleensä kirnut olivat kapeita ja korkeita astioita, joissa reiällinen mäntä mahtui liikkumaan.

"Pappamopo"

Ylisiltä löytyi hyvässä kunnossa oleva legendaarinen "pappamopo" Zündapp. Moottoripolkupyörä eli mopedi eli mopo tuli markkinoille 1960-luvun vaihteessa. Mopo oli erinomainen väline hevoskyydin, polkupyörän vaihtoehtona ennen henkilöauton yleistymistä.

Antillakin oli mopo ennen auton hankkimista. Mopo oli arvostettu kulkuväline, jonka käytöstä eduskuntavaalien puhujamatkoilla Eino Poutiainen tuli valtakunnassakin tunnetuksi. Mopo näytti olevan hyvässä kunnossa, mutta varmaan vaatisi jonkin verran huoltoa ennen uudelleen käyttöönottoa. Oikealla oleva kuva on 1960-luvun alusta ja saatu Toivo Ikosen albumista

Pellavan loukutuslaite ja reen jalaksen painikkeet

Esittelyssä on pellavanloukutuksessa käytetty laite. Pellavaiset vaatteet valmistettiin kotona alusta loppuun asti.

Pellavaloukku on eräänlainen teline, jossa puun runkoon on kaivettu pitkulainen aukko. Puunrungon toiseen päähän on nivelellä kiinnitetty liikkuva varsi. Pellavat asetetaan poikittain rungon päälle ja liikkuvalla varrella pakotetaan pellavat rungon rautojen väliin. Sitten rautojen puristuksessa olevat pellavat vedetään loukun läpi, jolloin raudat riipivät pellavakuitujen ympäriltä turhia kasvin osia pois.

Pellavan tie pellolta vaatteiksi on pitkä. Pellolla pellava nyhdetään juurineen maasta käteen sopiviksi nipuiksi. Sitten niitä liotettiin reilun viikon ajan, jolloin kuitu saatiin irtoamaan. Liotuksen jälkeen pellavat kuivattiin riihessä ja sitten loukutettiin. Loukutuksen jälkeen oli vielä muita vaiheita, lihtaus, häkilönti, kehrääminen ja kutominen.

Pellavaloukun vieressä on useampia reen jalaksen painikkeita. Painikkeet on tehty käyrästä puusta, varmaan usein puun

tyvestä niin, että puun juuren haaraa on käytetty hyväksi. Painikkeilla väännettiin suorasta koivupuusta tehty reen jalakset oikeaan muotoon. Vanhojen aittojen seinillä voi vieläkin nähdä joukon reikiä, jotka liittyvät jalaksen painamiseen. Jalas oli kiinni aitan seinässä ja sitä mukaa kuin jalasta väännettiin painikkeelle, siirrettiin aitan seinässä olevaa tappia, joka esti jalaksen oikenemisen. Valmiissa reessä jalas pysyi käyränä kettingin tai vaijerin avulla.

Parsiaisen koulun perustamisesta 100 vuotta

Heinäkuun 15. päivä vietettiin Parsiaisen eli Enonsalon koulun perustamisen 100-vuotisjuhlaa. Tykkyläisten sukuun koulu liittyy monella tavalla. Mikko Mikonpoika Tykkyläinen myi vuonna 1903 Enon kunnalle maa-alueen 12 hehtaaria. Enon kunta perusti maalle kansakoulun, jossa aloitettiin opetus 1.10.1906.

Koulurakennus on nykyisellään päällepäin samanlainen. Oheisessa Pielisjokiseutu -lehdestä lainatussa kuvassa oikealla oleva korkea luokahuoneosa valmistui juuri koulun

alkuun. Muu osa talosta oli jo olemassa. Oliko tämä vanhempi osa Mikko Tykkyläisen rakennuttama vai ei, on selvittämättä. On kuitenkin mahdollista, että Mikko olisi pitänyt siinä kauppaa ennen talon myyntiä kunnalle.

Janne Mikonpoika oli koulu ensimmäisiä oppilaita. Myöhemmin kaikki enonsalolaiset Tykkyläiset kävivät tätä koulua. Koulu lakkasi toimimasta jo vuosikymmeniä sitten.

Kutsu tilaisuuteen oli kaikilla koulua käyneillä. Heitä oli paikalla noin 170 henkilöä, osa tosin perheenjäseniä. Tykkyläiset olivat tilaisuudessa näkyvillä. Matti Jannenpoika oli yksi järjestäjäkolmikosta ja toimi juontajana. Sirkka Tykkyläinen oli koulun opettajista

ainoana paikalla. Ohjelmassa oli mm. Iljalassa sukukokouksessa esitetty kuvaelma Mikko Tykkyläisen ja koulun legendaarisen opettaja Kauton tapaamisesta. Kauttona oli Niilo Tykkyläinen ja Iljalan isäntänä Toivo Ikonen.

Vasemmalla Iljalan isäntä Mikko Tykkyläinen (Toivo Ikonen) ja opettaja Kautto (Niilo Tykkyläinen) vuodelta 1915 yleisön edessä vuonna 2006. Oikealla yhteiskuva. Osanottajia oli noin 170 entistä oppilasta. Opettajista oli läsnä vain Sirkka Tykkyläinen.

Vasemmalla Iljalan toinen emäntä Sanna o.s. Tanninen. Oikealla Elisa ja Antti Tykkyläinen Iljalan ensimmäisestä emännästä Katri.s. Laukkasesta ei ole säilynyt kuvia Kuvat Toivo Ikosen albumista

Iljan Ukko-Mikon hautapaasi uusittu

Iljalan ensimmäinen isäntä Mikko Tykkyläinen, s. 18.1.1855 kuoli vuonna 1.6.1922 67 vuoden ikäisenä. Perheeseen jäivät Vaimo Sanna ja lapset Lyydi Maria 17 vuotta ja Antti 14 vuotta. Antista tuli talon isäntä 14 vuotiaana.

Mikko Tykkyläinen haudattiin Enon hautausmaalle Heposärkkään aivan ensimmäisen vaimonsa Katri o.s. Laukkasen viereen.

Mikon alkuperäinen hautapaasi ei ollut kiveä, vaan tehty betonista muutoin tavallisen hautakiven tapaan. Valitettavasti aika kohteli hautapaatta kovalla kädellä ja se alkoi rapistua. Niinpä Mikon pojanpojat Sakari Sarola ja Eino Tykkyläinen tarttuivat viime kesänä toimeen ja hankkivat rapautuneen tilalle uuden graniittipaaden. Se on muodoltaan ja teksteiltään samanlainen kuin alkuperäinen. Myös hautakiven teksti on samalla fontilla kuin alkuperäinen.

Mikko Tykkyläisen hauta sijaitsee Enon hautausmaalla pääportista vasemmalle vajaa 100 metriä aivan hautausmaan kiviaidan vieressä. Mikon haudan lähelle on haudattu Mikon pojat Mikko s. 1977 ja Otto s. 1889 puolisoineen. Poika-Mikon lapsista lepäävät samassa haudassa vanhempiensa kanssa nuorina aikuisina kuolleet Mikko, Linda, Helli ja Hilikka sekä aivan lähellä Janne puolisonsa kanssa.

Hautakiven kustannuksiin osallistuivat Martti, Pentti, Eino, Lauri, Jaakko Tykkyläinen, Maija Nissinen, Helena Malinen, Toivo, Aimo, Aulis ja Erkki Ikonen, Irja Laine, Sakari ja Kyllikki Sarola, Liisa Ikonen, Sakari Puustinen, Toivo Tykkyläinen, Lauri Yrjönpöika Tykkyläinen, Matti Tanninen, Niilo Tykkyläinen

Kuva: Eino Tykkyläinen

.

Sukukokous 2007 Lappeenrannassa

Sukukokous pidetään Hotelli Marjolassa Lappeenrannassa sunnuntaina 8. heinäkuuta 2007. Huomattakoon, että kokouspäivä on edellisistä poiketen sunnuntaina.

Kokouspaikka on kokous- ja lomahotelli Marjola Lappeenrannan keskustan tuntumassa kauniilla Saimaaseen pistävällä niemellä. Marjolaan voi tutustua lähemmin internetissä osoitteessa www.marjola.com/ . Marjola on kauniilla Saimaaseen pistävällä niemellä

Osoite on Loma- ja kokoushotelli Marjola Mikonsaarentie 15, 53300 Lappeenranta. Sukuneuvosto katsastaa paikat etukäteen eli pitää ensi kevään kokouksensa samassa paikassa 31.3.2007.

Sukukokouksia on pidetty pääasiassa Pohjois-Karjalassa Tykkyläisten vanhoilla asuinsijoilla. Kerran on kokoonnuttu Taipalsaassa. Lappeenrannan seutu on kuitenkin melko keskeinen paikka jos ajatellaan Tykkyläisten nykyisiä asuinpaikkoja. Sinne on kohtuullinen matka myös pääkaupunkiseudulta ja muilta eteläisen Suomen paikka kunnilta.

Viime kokouksissa on osanottajista valtaosa ollut keski-ikään ehtineitä ja vähemmistö lapsiperheitä. Heissä on Tykkyläistenkin tulevaisuus. Tarkoitus on järjestää lapsille omaa ohjelmaa rinnakkain virallisempien ja aikuisten ohjelmien kanssa. Marjola tarjoaa mahdollisuuden vaikkapa pieneen veneretkeen läheiselle saarelle.

Tykkyläisten historiaa Enossa alkaa 1700-luvun alusta

Tykkylän tilan historia kytkee Tykkyläiset Enoon vuodesta 1722. Kun tiedetään vielä, että tilan toisen haltijan Markus Tykkyläisen syntymä 1698 on kirjattu Enon kylään Ilomantsin seurakunnassa,

niin voidaan sanoa, että Tykkyläisten historia Enossa alkaa 1700-luvun alusta. Toivottavasti joskus päästään pitemmällekin taaksepäin.

Ajat Enon kylässä ennen 1700-lukua

Tykkyläisten kohtaloita ennen Isovihaa 1714 -1722 voidaan pohtia yleisistä lähtökohdista lähtien. Jos mennään kauemmaksi historiassa, niin Enon kylän alue on ollut jo satoja vuosia ennen tätä kauttakulkureitillä idästä Laatokan suunnasta Oulun suuntaan, vaikka asutus muutoin oli hyvinkin harvaa. Kun Ruotsin ja Novgorodin välillä tehtiin Pähkinäsaaren rauha 1323, Eno jäi Novgorodin puolelle. Asutus oli vähäistä ja ortodoksista. Vuosisatojen kuluessa

suuntaus oli sellainen, että Ruotsi-Suomen puolelta asutus levisi vähitellen rajan yli. Raja ei ollut varsinaisesti mikään este. Merkittävin muutos tapahtui 1617 Stolbovan rauhassa, jolloin Pohjois-Karjalan alue virallisesti siirtyi Ruotsille, Ilomantsin alue Enon kylä mukaan luettuna. Tästä aiheutui, että Ruotsin puolelta Savosta luterilaista väestöä siirtyi yhä enemmän Ilomantsin ja Enon alueelle. Ruotsi-Suomen luterilainen kirkko ja hallinto ei hyvällä katsonut

ortodokseja. 1600-luvulla kävi niin, että hyvin suuri joukko ortodokseja siirtyi Enostakin Venäjän puolelle luterilaisten alta. Heitä yritettiin käännättää ja monet näkivät parhaaksi lähteä turvaan Venäjälle. Ismo Björnin Ilomantsin historia luettelee Venäjälle siirtyneitä perheitä. Enon kylästä siirtyi ortodokseja Venäjälle. Enon kylästä mainitaan, että 1637 oli kylässä viisi asuttua taloa, kaikki ortodokseja. 1690 taloja oli 23 kpl, kaikki luterilaisia. Nykyisen Ilomantsin alueelle ortodokseja jäi runsaasti.

Tykkyläisten ilmaantuminen Enoon liittyy näihin tapahtumiin, eli alue siirtyi Ruotsille ja ortodoksinen väestö korvautui luterilaisilla.

Oli monia syitä, jotka saivat ihmiset muuttamaan uusille asuinsijoille. 1600-luvulla oli jo monissa osissa maata varsin pysyvät asuinsijat. Savon ja Pohjois-Karjalan alueilla liikuttiin vielä herkästi uusille kaskimaille, lähdettiin veroja pakoon ja nälkä pakotti muuttamaan. Uskonto mainitaan kuitenkin ortodoksien Venäjälle muuton syyksi. Enoon muuttanutta väestöä eniten Savosta. Ismo Björnin kirjassa mainitaan sukuja nimeltä mm Penttiset ja Tahvanaiset. Tykkyläisistä ei ole mainintaa. Väkeä tuli alueelle myös Kainuusta ja Laatokan ympäriltä. Näistä lähtökohdista on mahdollista, että Tykkyläiset ovat tulleet todennäköisesti Savosta tai Laatokan ympäriltä. Toivotaan, että joku tutkisi asiaa.

1700-luvun vaihteen suuret koettelemukset, suuret nälkävuodet ja Isoviha

1600-luku oli ollut koko Euroopassa ilmastollisesti erittäin kylmä jakso. Geologit käyttävät siitä jopa nimeä pikku jääkausi. Niinpä nälkävuosia oli useita. Yksi kaikkein pahimmista sattui 1696 – 98 eli juuri ennen Markus Tykkyläisen syntymää. Enon alueella väestön määrä väheni merkittävästi. Toinen katastrofi oli kuitenkin vielä tulossa eli suuri Pohjan sota 1700 - 1721, joka Suomen kannalta muistetaan nimellä isoviha 1713 - 1721. Venäjä valtasi maan ja maahan tuli moneksi vuodeksi venäläinen hallinto. Ruotsalaiset virkamiehet pakenivat suurin joukoin Ruotsiin. Jälleen mainitaan, että väestön määrä väheni isovihan aikana.

Ruotsi-Suomessa oli siihen aikaan armeija, joka perustui ruotuväkilaitokseen. Valtakuntien väliset sodat olivat yleensä armeijoiden välisiä kahinoita, joihin talonpojat eivät yleensä osallistuneet. Toisin oli Pohjois-Karjalassa, jossa väestö oli kautta vuosisatojen tottunut vihaamaan idästä

tulevia vainolaisia. Lisäksi Ruotsi piti Stolbovan rauhassa saamiaan alueita valloitusmaina, joihin ei haluttukaan perustaa samanlaista hallintoa kuin muualla valtakuntaan. Väestö ei kokenut armeijaa riittäväksi turvaksi. Niinpä kansa joutui turvautumaan omaan apuun. Isoviha näytti, että Ruotsin hallinto ja erityisesti yksinvaltiass kuningas Kaarle XII eivät tippaakaan välittäneet syrjäisestä Pohjois-Karjalasta.

Enon kylän siviiliväestö joutui todennäköisesti pahasti kärsimään venäläisten ja ehkä myös omien joukkojen liikkeistä ja sissisodasta. Isovihan aikana venäläiset kulkivat Enon kylän eli Tykkyläisten asuinsijojen kautta mm Kainuuseen, jossa valloittivat ja räjäyttivät Kajaanin linnan. Isovihan ja nälkävuosien jäljiltä suuri osa Enon tiloista autioitui. Niin lienee käynyt myös Tykkylän tilalle, jota hallitsi 1683-1698 Martti Soininen. Tila oli autiona Tykkyläisten ottaessa sen haltuunsa.

Tykkyläiset selvisivät koettelemuksista

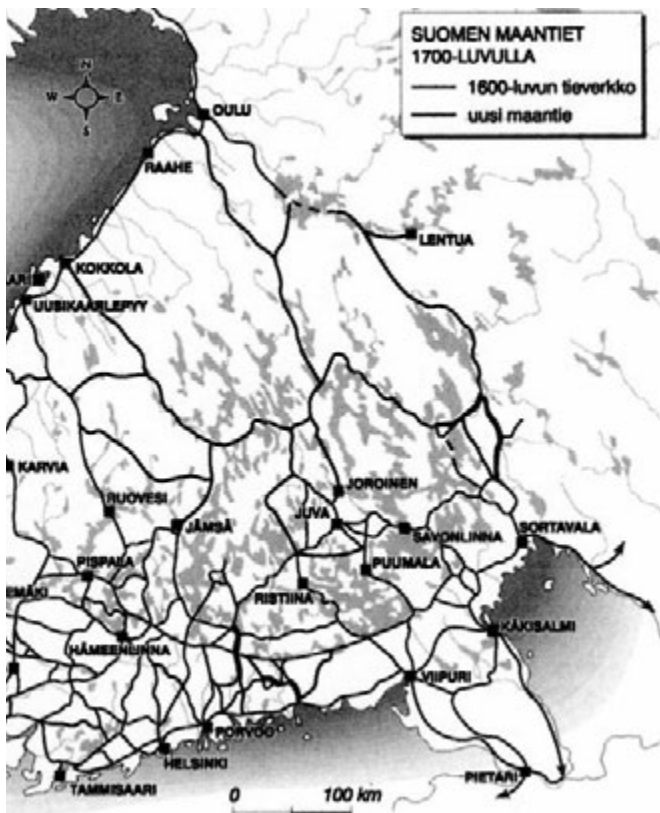
Missä määrin Tykkyläiset kärsivät koettelemuksista, on arvailujen varassa. Kuitenkin selvisivät sekä 1600-luvun lopun nälkävuosista että isovihasta.

Vanhin kirkonkirjojen merkintä tällä tietämällä on Markus Heikinpoika Tykkyläisen syntymä vuodelta 1698. Hänen isänsä Heikki tiedetään suvun ensimmäiseksi Tykkylän tilan haltijaksi vuodesta 1722 alkaen. Tilahan on ollut siitä alkaen yhtäjaksoisesti suvun hallussa ja muodostaa suvun historiassa selkärangan nykyajasta isovihan aikaan. Toinen lähes yhtä vanha merkintä on Heikki Gabrielinpoika Tykkyläinen, joka syntyi noin vuonna 1702. Hänellä oli ainakin yksi tytär Anna Heikintytär s. 1732. Avioitui Staffan Finnen kanssa. Näistä tiedoista voidaan päätellä, että Enon kylässä oli 1700-luvun vaihteessa ainakin kaksi eri perhettä Tykkyläisiä. Seurakuntien tiedoista 1700-luvun

alkupuolelta voi päätellä, että kovin monia muita perheitä ei silloin ollut.

Seurakuntien merkinnöistä löytyy Tykkyläisiä ennen Isovihaa, eli Enoon oli tultu 1600-luvulla. Heikki ja Gabriel kokivat nälkävuodet ja perustivat perheen juuri ennen Isovihan alkua. Asuivatko jo Tykkyläisten asuinsijoilla vai muualla Enossa? Helppo on kuvitella, että autio tila kauniilla paikalla houkutteli Heikin perhettä asettumaan nykyiselle Tykkylän tilalle. Gabrielista ei liene toistaiseksi tietoa.

Enon kylä näyttää olevan se paikka, johon asetuttiin ja siitä levittiin. 1740-luvulta alkaen on Tykkyläisistä merkintöjä Pielisjärvellä, kunnan rajan tuntumassa. Vähitellen Tykkyläisiä näkyy olleen Ilomantsin muissa kylissä mm Kivilahdessa.

Oheisessa kuvassa on esitetty tieverkko 1600-luvulla täydennettynä pikkuvihan aikana venäläisten talonpojilla rakennuttamalla tiellä. Pielisjokivartta kulkeva ja edelleen Pielisen itäpuolella oleva tieyhteys halkoo Tykkyläisten asuinsijoja. Sama reitti oli käytössä jo vuosisatoja aikaisemmin vesireittinä mm. Laatokan rannoilta Vienan Karjalaan jokia seuraillen

Eno ja enolaiset sodan jaloissa vuoteen 1808

Pikkuvihan aikana 1741 - 43 venäläiset uudelleen valloittivat maan. Silloin venäläiset pakottivat suomalaiset talonpojat rakentamaan tien Pielisjoen suuntaa myötäillen. Tie kulki nykyisen Enon keskustasta Ahveniselle ja siitä edelleen Ihantojoen yli pohjoiseen. Tästä tiestä on vieläkin pieni pätkä säilytetty Tiehallinnon ylläpitämänä museotienä. Myös muita sotia Ruotsi-Suomen ja Venäjän välillä käytiin. 1700-luvun lopulla oli vielä sotia näilläkin alueilla. Miten ne koettelivat Tykkyläisiä, ei ole tiedossa. Kuitenkin 1700-luku isovihan jälkeen mainitaan monessa suhteessa vahvan kasvun vuosisadaksi.

Viimeinen sota Ruotsi-Suomen ja Venäjän välillä käytiin 1808 – 09, jolloin Tykkyläisten asuinsijat joutuivat taas sotatantereeksi. Vuonna 1808 sotatapahtumat Pohjois-karjalassa keskittyivät juuri Pielisjoen varteen. Enon kylään tapahtumat sijoituivat keväällä 1808, jolloin suomalaiset sotajoukot yhdessä Enon ja Pielisjärven talonpoikien kanssa ensin torjuivat venäläiset keväällä ja sitten joutuivat loppuvuodesta ratkaisutaisteluihin. Sodan tämän alueen merkittävin taistelu, Vornan taistelu, käytiin Ihantojoen kohdalla. Sota päättyi sitten suomalaisten vannottua uskollisuutta Venäjän keisarille. Vornan taistelun muistomerkki on museotien varrella.

Tykkyläiset sotien tuoksinassa

Historian kirjojen mukaan talonpojilla on vakinaisten asumusten lisäksi piilopirttejä, joihin paettiin vierasta sotaväkeä tai muita vainolaisia. Sotaväkihän asettui taloihin ja käytti hyväkseen mitä talossa oli annettavana. Venäläisten lisäksi myös omien sotajoukkojen mainitaan käyttäytyneen sopimattomasti. Piilopirttejä lienee tarvittu usein.

Pikkuvihan ajasta tiedetään, että Markus Tykkyläinen oli Tykkylän tilan haltijana. Hän joutui varmaankin muiden osallistumaan maantien tekemiseen venäläisten komennossa. Tältä ajalta voidaan kuvitella, että ainakin muutamat muut Tykkyläiset olivat jo asettuneet

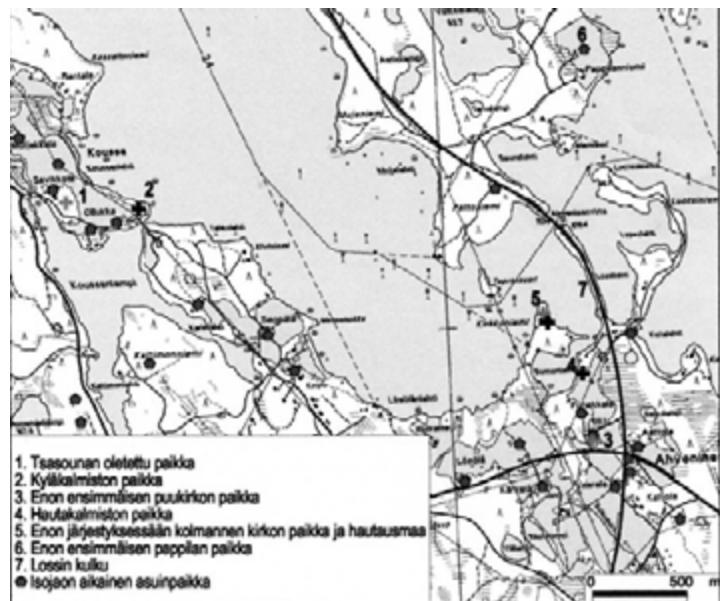
pysyvästi asumaan tänne ja joutuivat tien tekoon.

Suomen sodan ajoilta tiedetään, että Mikko Heikinpojan isä Matti Markunpoika oli Tykkylän tilan isäntänä vaimonsa Stina Turusen kanssa. Seuraava isäntä Heikki Matinpoika eli Iljalan isännän Mikon isoisä oli jo salskea nuori mies kasvamassa isännäksi. Oliko Heikki, Matti tai joku muu Tykkyläinen taistelemassa venäläistä vastaan? Ainakin kartan perusteella näyttää siltä, että sekä suomalaiset että venäläisen joukot kulkivat liki Tykkylän taloa ja ehkä käyttivät talon antimia hyväkseen.

Tykkyläiset asuivat Enon kylän ydinalueella

Suomen joutuminen Venäjän suuriruhtinaskunnaksi 1809 oli varmasti venäläisten vainoon tottuneille suomalaisille ikävä tapahtuma. Kuitenkin jälkikäteen tarkastellen Suomen ja myös Enon kylän kannalta se oli varsin hyvä asia. Siihen saakka jatkuvasti toistuneet sodat loppuivat ja koitti pitkä rauhallisen kehityksen kausi. Enon kylä, Tykkyläisten

keskeinen paikka, oli Suomen sotaan 1808-09 saakka keskeinen paikka myös koko Enon alueella. Enon seurakunnan kirkko oli siihen saakka ollut Ahvenisella. Kirkon sen aikainen pappila Ahvenisella oli rakennettu Heikki Tykkyläisten maille. Uusi kirkko rakennettiin nykyisen Enon keskustan alueelle ja Ahvenisen rooli kirkon myötä hiipui.

Enon vanhin keskus oli Ahvenisella. 1800-luvun alkupuolella Ahvenisen ja Koussan asutus keskittyi Pielisen rannolle.

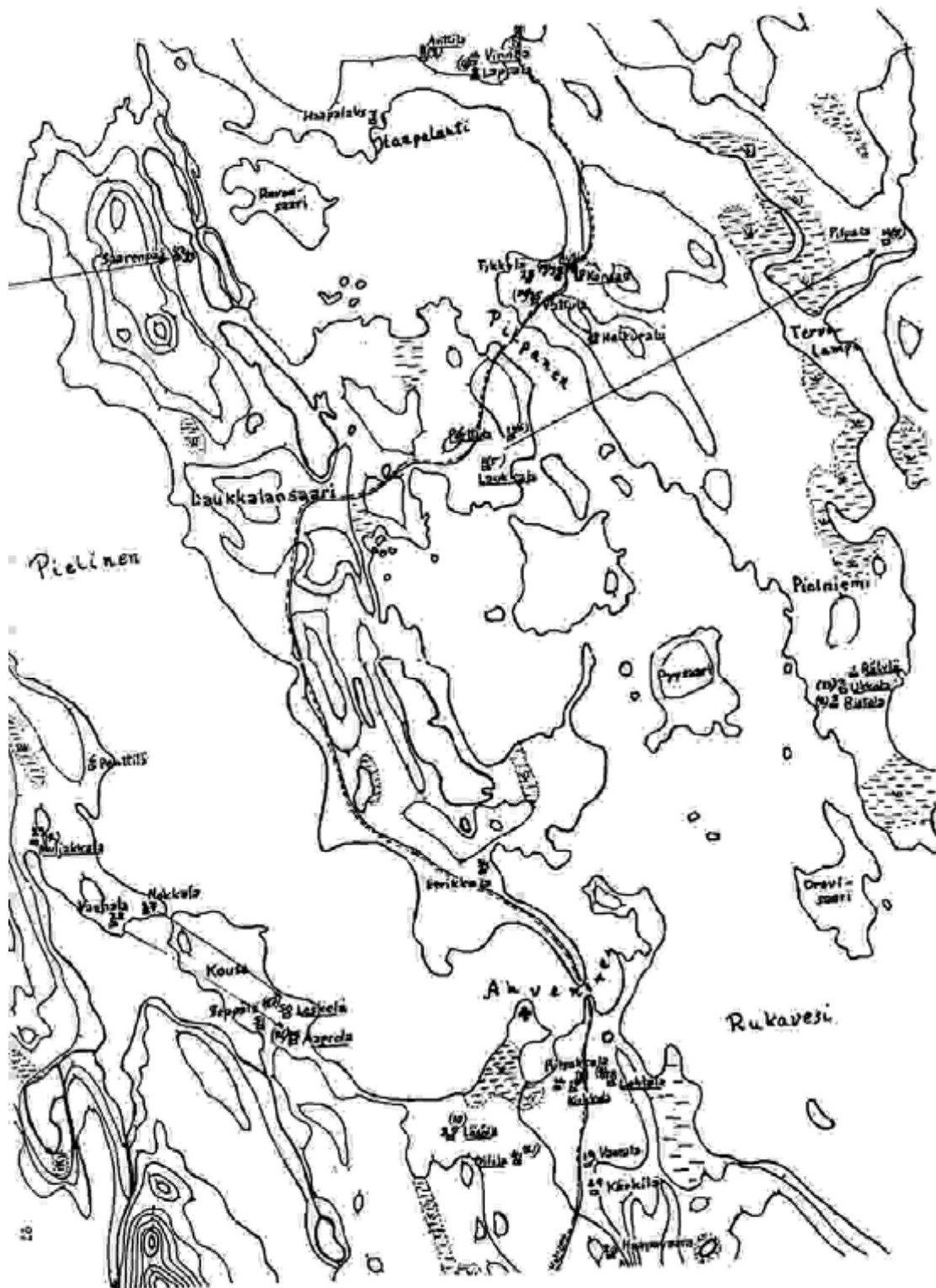
Vasemmasta kuvasta näkyy, että hyvän paikan ovat esi-isät valinneet myös nykyisillä perusteilla arvioiden. Kauniit masiemat, hyvät kalavedet, metsästysmaat ja kaskimaat. Kaikki tiedossa olevat varhaisimmat Tykkyläisten asuinpaikat ovat olleet näillä tienoilla.

Oikeassa kuvassa näkyvä alue oli Enon kylän ydinaluetta vielä 1800-luvun alussa. Siihen kuuluu kirkko ”keskellä kylää”

Ahvenisella. Kartalla näkyvät ortodoksien Tsasuonan ja luterilaisten kirkkojen ja pappilan paikka. Tiet ovat nykyisiä teitä. Täällä oli Enon kylän keskusta 1800-luvun alussa. Kehityksen painopisteensiirtyminen Enon keskustaan alkoi noina aikoina. Yksi merkki siitä oli uuden kirkon rakentaminen. Vasemmassa kartassa näkyvä Uimaharjun taajama syntyi vasta 1900-luvun alussa kun rautatie Joensuusta Ouluun rakennettiin.

Oheisessa kartassa näkyvät Enonkylän talot 1800-luvun alkupuolella isojaon päätyttyä 1845. Kaikki talot tosin eivät näy kartalla. Kylän öäpi luikertelee silloin jo 100-vuotias maantie, jonka venäläiset teettivät suomalaisilla talonpojilla pikkuvihan aikana. Tykkylän tila on

keskeisellä paikalla. Mielenkiintoista olisi tietää, missä päin muita Tykkyläisiä silloin asui. Kartassa ei näy jonkin verran pohjoisemmassa oleva Ahvenlahti, jossa Tykkyläisten historia ulottuu myös pitkälle.

Enonkylän talot isojaon aikana. Osa tehtiä näytinistä taloista esiintyy vain pitäjäkartalla

Lähteet: Suur-Ilmomantsin historia, Ismo Björn
Pohjois-Karjalanasutusmuodot 1600-luvulla, Veijo Saloheimo
Mauri Mönkkönen: Virroilta ja vaaroilta, Enon kulttuuriympäristöohjelma
Gummerus Kirjapaino, 2003

Tykkyläinen on sukunimenä noin 350 henkilöllä

Västorekisterikeskuksen nettisivuilla www.vrk.fi on tietoja sukunimistä ja etunimistä. Ohessa suoraan kopioitu taulukko Tykkyläisistä.

Nimipalvelussa etu- ja sukunimitietojen lukumäärät löytyvät kaikista henkilöistä, jotka on rekisteröity Suomen väestötietojärjestelmään. Rekisteröinnin yhteydessä he ovat saaneet suomalaisen henkilötunnuksen. Henkilötunnukset

annettiin elossa oleville henkilöille vuosien 1964-1968 välisenä aikana. Tämän ajankohdan jälkeen henkilötunnus on annettu lapselle syntymäilmoituksen perusteella ja ulkomaalaiselle erillisen rekisteröinnin perusteella.

Tilastosta eivät siis näy sellaiset Tykkyläiset, jotka ovat kuolleet ennen kuin saivat henkilötunnuksen.

	Lkm	Miehet	Naiset	Suomessa	Ulkomailla
Nykyisenä nimenä	347	161	186	342	5
Entisenä nimenä	140	10	130	132	8
Kuolleilla	147	61	86	145	2
Yhteensä	634	232	402	619	15

Sukututkimuksesta

Sukuseuran toimintasuunnitelmassa on sukututkimusohjelman hankkiminen. Seuran jäseniä on yllytetty tekemään sukututkimusta. Vaikka mitään mainittavaa ei ole tulut esille, niin on luultavaa, että sukututkimusta tai sukujuurten selvittelyä on kuitenkin tehty.

Sukututkimusohjelmiston hankkimisen tarkoituksena on, että ensinnäkin tutkimusta yllytetään tekemään ja toiseksi tehtyjä selvityksiä koottaisiin yhteen ja käytettäisiin sukuseurayhteyksissä tavalla tai toisella.

Olen hankkinut sukututkimusohjelmiston "Sukuohjelmisto 2004" ja siihen liittyvän

käyttöohjeen ja käyttäjätunnuksen. Ohjelmaan voi tutustua internetissä osoitteessa www.genealogia.fi/, josta löytyy linkki sukututkimusohjelmiin. Ohjelman demo-version voi imuroida omalle tietokoneelle. Ilman käyttäjätunnusta ohjelma toimii siihen saakka kun nimien määrä ylittää 250 kpl.

Sukututkimuksen kokoaminen yhteen tai useampaan paikkaan on otettava pohtimisen alle. Asiaa pohtikoot kaikki sukututkimuksesta kiinnostuneet ja ohjelmistojen käytöstä jotakin ymmärtävät. Olemme keskustelleet jonkin verran asiasta mm. sukuneuvostossa, mutta alkua pitemmälle ei ole päästy. Itse

olen aikonut käydä käsiksi ohjelmaan ja opetella sitä niin paljon, että voitaisiin keskustella siitä, mihin pyritään ja keinoin.

Sukututkimusta on tehty monissa suvuissa, jotka liittyvät Tykkyläisiin avioliittojen kautta. Esimerkkinä mainittakoon Laukkasten suku, joka liittyy läheisimmin Iljan isännän Mikko Tykkyläisen ja Katri Laukkasen avioliiton kautta. Samaa reittiä tulevat Rädyt, johon sukuun Katri Laukkanen kuului. Kun tiedämme, että jossakin on tutkimustietoa valmiina niin kannattaisi selvittää, onko tietous käytettävissä meidän sukututkimuksessamme. Sukututkijoilla on vuorovaikutusta. Tietoja yhdistellään ja verrataan. Perussääntö on varmaankin, että jos olemme valmiita luovuttamaan omia tutkimuksiamme niin saamme vastavuoroisesti käyttööme toisten jo tekemiä selvityksiä. Ne sukusevitykset, mitä tässä lehdessä on esitetty, perustuvat suurelta osin muiden sukujen selvityksiin.

Sukuseuran toiminta-aikana on pikkuhiljaa selvinnyt yhtä ja toista sukuun liittyvää. Sukuhaaroista olemme tähän

saakka selvittelleet Tykkylän tilan sukuhaaraan Mikko Heikinpojasta lähtien. Monta aukkoa toki vielä on. Selvittämättä on kokonaan yhteydet Kuoraan Pielisjärvelle muuttaneiden ja Ahvenlahdessa asuvien Tykkyläisten sukulaisuussuhteet. Liitynnät menevät ainakin 1700-luvulle.

Sukuseuratoiminnan kannalta kaikkien sukuhaarojen välisten yhteyksien selvittäminen on kiinnostavaa. Olemmeko lopulta samoja vai eri Tykkyläisiä. Jos verrataan meidän sukuseuraamme Laukkasten sukuseuraan, niin meillä kaikki Tykkyläiset näyttävät juureutuvan Enon kylän Tykkyläisistä kun taas Laukkasten sukuseurassa on lähtökohtana ollut ainoastaan sukunimi: Laukkanen.

Tämän tästä tulee eri puolilta yhteydenottoja, joissa kysellään Tykkyläisten suvusta. Viimeksi ihan äskettäin yhteyttä otti eräs rouva, jonka esi-isät olivat 1800-luvulla muuttaneet Venäjälle ja siten myöhemmin takaisin. Yhteydet sukulaisiin ovat häneltä kadonneet, ja niitä hän oli etsimässä.

Uimaharjun Toimi Tykkyläinen oli isoisäni serkku

Me Uimahaarjun tuntumassa asuneet olemme usein pohtineet paikkakunnalla asuvien Tykkyläisten sukulaisuutta: olemmeko samoja vai eri Tykkyläisiä. Yksi näistä pohdiskeluista on kohdistunut Uimaharjussa asuneeseen Toimi Tykkyläiseen, jonka monet tunsivat.

Jokin aika sitten otti sähköpostitse yhteyttä Pentti Heikura, kotoisin Enon Niskasta ja nykyisin raumalainen. Hän on tutkinut monia enolaisia sukuja ja hänellä on myös Tykkyläisiä koskevia tietoja aika lailla. Vaihdoin tietojamme ja ohessa on hänen tiedostostaan pari sukutaulua.

Tässä lehdessä on ollut vuonna 2003 selvitys Tykkyläisten suvusta 1700-luvun lopulta asti. Mikko Heikinpojan s. 1814 lapsista silloin olivat tiedot Antista ja Mikosta. Nestori Tykkyläinen kertoi omassa kirjoituksessaan, että Mikko Heikinpojan pojista Antti jäi Tykkylän tilalle, Mikko muutti Iljanvaaraan ja Heikki Lappilaan. Heikistä ei seuran puitteissa ole muuta tietoa esitetty.

Pentti Heikuran antamat sukutaulut raottavat tätä asiaa. Heikillä oli yhteensä kuusi lasta, Nuorimmainen oli Toimi Tykkyläinen, syntynyt 16.7.1897 Enossa ja kuollut 2.3.1992 Enossa. Ensimmäinen

ajatukseni oli varmistaa, että kyse on samasta henkilöstä. Minulla toispaikkakuntalaisena ei ole muuta kuin asiakirjatietoja. Niinpä löysin ensiksi Toivo Tykkyläisen minulle antaman lehtileikkeen Pielisjokiseudusta vuodelta 1997. Siinä Toimi mainitsee synnyinsaunansa olleen Petrossa. Syntymäpäivä täsmää sukutaulun kanssa. Lappilasta ei ollut mitään mainintaa. Menin sitten Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmään katsomaan, löytyisikö sieltä lisää todisteita. Lappilaa

siellä en löytänyt, mutta Petro varmaankin löytyi. Tykkylän tilasta on jossain vaiheessa lohkaistu eri tilaksi Petronvaara, jonka arvelen tarkoittavan samaa asuinpaikkaa. Paikkakuntalaiset varmaankin tietävät asian paremmin. Nyt uskonkin, että Toimi Tykkyläinen on ollut isoisäni majatalon pitäjän Mikko Tykkyläisen ensimmäinen serkku. Siis samoja Tykkyläisiä.

Niilo Tykkyläinen

90-vuotias Toimi Tykkyläinen Olen kiitollinen pitkästä elämäntaipaleesta

— Minun elämäni on Luoja niin asettanut, että paras viini on viimeiseksi jäänyt, totesi 90-vuotispäivänään uimaharjulainen Toimi Tykkyläinen, kun hän mietti pitkää elämäntaivaltaan taaksepäin.

— Näin pitkään olen elänyt ja aina suuremmaksi kiitollisuuteni Jumalalle elämästäni kasvaa, mitä pitempään elän, Toimi Tykkyläinen kertoi.

— Ukkolan Petrossahan se on se minun syntymäsaunani — hyvin kitkuinen, kertoo ikänsä Enossa asunut Toimi Tykkyläinen. — Kun tähän Kujatielle tultiin oli ympärillä vain sankka korpi, hän kuvaili. Nykyään Kujatién varrella sijaitseva suuri talo on lähes Uimaharjun keskustaa.

lâisellä oma voideresepti, jota häneltä vielä joskus nykyäänkin tullaan kyselemään.

Yhdeksänkymmenvuotiaan Toimi Tykkyläisen elämä sujuu Uimaharjun Kujatién kodissa rauhalliseen ja verkkaiseen tahtiin. Aivoverenkiertohäiriön takia on liikkuminen ilman keppiä

Taulu 1

I. Mikko Heikinpoika Tykkyläinen s. 20.8.1814 Enossa, Katri Antintytär Rätty

II. Lapset:

Riitta Mikontytär Tykkyläinen. s. 23.10.1838 , aviopuoliso **Antti Juhonpoika Keränen** s. 20.3.1841
Muuttanut 30.4.1883 Pielisjärvelle.

Antti Mikonpoika Tykkyläinen (Tykkylän isäntä) s. 24.9.1842 Enossa. Kuollut 27.12.1906.

Anna Maria Tykkyläinen. s 13.6.1849 Enossa. Kuollut 24.2.1926 Enossa..

Katri Tykkyläinen. s. 10.3.1852 Enossa, puoliso Johan Laukkanen.

Mikko Mikonpoika Tykkyläinen. (Iljalan isäntä) s. 18.1.1855 Enossa. Kuollut 1.6.1922 Enossa..

Heikki Mikonpoika Tykkyläinen. Syntynyt 11.12.1857 Enossa. Kuollut 5.1.1923 Enossa. [Taulu 18](#).

Taulu 18

II. Heikki Mikonpoika Tykkyläinen s. 11.12.1857 Enossa. Kuollut 5.1.1923 Enossa. —
Avioliitto 20.11.1881 **Liisa Antintytär Ikonen.** Syntynyt 9.5.1864 Enossa.

III. Lapset:

Toimi Tykkyläinen. Syntynyt 16.7.1897 Enossa. Kuollut 2.3.1992 Enossa.

Katri Tykkyläinen. Syntynyt 10.1.1901 Enossa. Kuollut 9.10.1980

Vanhat valokuvat kertovat

Lemun Matti työnsä ääressä. Kuvan lähettänyt Pirkko Huopio o.s. Tanninen

Kuvassa on Lemun Ukki työnsä äärellä postinkuljettajana. Kuva on otettu vuonna 1949, jolloin oli juuri ollut Lemun mummon hautajaiset. Pirkko oli silloin 7-vuotias. Lemun Ukki muistetaan Lemun Mattina ja Lemun rovastina. Rovasti -nimi lienee tullut urkujen soitosta ja hyvästä lauluäänestä. Pappi hän ei oikeasti ollut

Pirkko kertoo, että se kuvaa hyvin ukkia työssään postinkuljettajana Liinukan kydissä ja kumipyörät kärryissä. Tosin nämä eivät näy kuvassa. Lustilan Helka eli Helga Lustig asui ennen Kyyrössä äitinsä kanssa. Kuvan on ottanut Helkan

isän siskon poika Olavi Nurminen. Hän oli pääkaupunkiseudulla poliisina. Hän oli hankkinut myös Lemun ukille kumipyörät kärryihin. Niitä ei yleensä vielä silloin ollut saatavilla. Tämä poliisi oli Helsingistä saanut ne hankittua ja Ukki oli ollut siitä hyvin mielissään.

Pirkko on saanut kuvan Saimi Martikaiselta eli Lemun Saimilta, joka asuu Nykyisin Enossa.

Lemun Matti s. 1882 oli Iljalan isännän Mikko Tykkyläisen poika

.Sihteerin palsta

Jäsenmaksut

Sukukokous päätti **jäsenmaksun suuruudeksi 10 euroa henkilöltä toimikaudelle 2005 – 2007**. Kokouksessa mukana olleet maksoivat kiitettävästä jäsenmaksuja. Kaikille muille tiedossa oleville lähetetään pankkisiirto tämän lehden postituksen mukana.

Seuran toimintasuunnitelman mukaan jäsenmaksuja käytetään tämän lehden kustannuksiin, toimistokuluihin ja muistamisiin. Suurin osa kuluu lehden painatukseen ja postitukseen. Tämän kauden suunnitelmiin kuului sukuohjelmiston hankkiminen käytettäväksi sukututkijoille. Jos rahaa jää, niin ne käytetään sukukokouksen kustannuksiin.

Jos et ole maksanut jäsenmaksuasi, niin tämän lehden postituskuoressa on pankkisiirtolomake, jolla voit maksaa oman ja perheenjäsenesi jäsenmaksun. Sukuseuran pankkitilin numero on 800018-70756575.

Käytä viitenumeroa. Sukuseuran taloutta voi myös tukea lahjoittamalla rahaa seuran toimintaan.

Jos taas olet maksanut jäsenmaksusi sukukokouksessa, niin lehden postituskuoressa ei ole pankkisiirtolomaketta, vaan kirjanpitomme mukaan olet jo maksanut jäsenmaksusi.

Maksamalla jäsenmaksun tuet sukuseuran toimintaa ja teet mahdolliseksi lehden julkaisemisen ja muut toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet.

Sukuseuran jäsenyys edellyttää jäsenmaksun maksamista. On kuitenkin sovittu, että jäsenlehti lähetetään kaikille tiedossa oleville suvun jäsenille jäsenmaksusta riippumatta. Edellytyksenä on tietenkin, että jäsenmaksuja kertyy niin paljon, että lehti pystytään painamaan ja jakamaan.

Osoitteet ajan tasalle

Jälleen kerran käy varmasti niin, että osa kuorista palautuu lähettäjälle virheellisen osoitteen vuoksi. Seuraavaa postitusta varten pyydämme tietoja osoitteen muutoksista. Nuoret muuttavat pois kodeistaan, ja perustavat omia perheitään. Sen vuoksi olisi hyvä lähettää sihteerille tietoja näistä uusista osoitteista.

Sukuneuvoston yhteystiedot

Puheenjohtaja Toivo Ikonen p. 0503587474
Varapuheenjohtaja Marjaana Tykkyläinen
p. 05 - 489230, 0405937725
Sihteeri Niilo Tykkyläinen p. 09 - 6981848.
040 5658338, etunimi.sukunimi@kolumbus.fi
Sakari Sarola p.017 - 761319

Meillä keski-ikäisillä jää usein huomaamatta, että lapsemme aikuistuvat ja ovat myös sukuseurassa omana itsenään.

Osoitteiden muutokset on kätevintä lähettää sähköpostiviestinä sihteerille.

Terhi Tonttila p. 02 – 2341405, 451 349 738
Matti Tanninen p. 017 - 2625239
Antero Tykkyläinen
Eino Tykkyläinen p. 013 – 771653, 500 377 482
Lauri Tykkyläinen p. 09 - 635103
Matti Tykkyläinen p. 013 - 771228

Merkkipäiväänsä viettää

1-vuosi

Elias Janne Samuel
Tykkyläinen
2.1.2007 Kajaanissa

Onnittelevat:
isovelji Aapo,
isä ja äiti Markus ja Pauliina,
ukit ja mummot

Iloinen perhetapahtuma

29. lokakuuta 2006
syntyi Lunalle ja Ainolle
pikkusisko, joka saa kasteessa
nimen Olga.

Uutta pikkusiskoa ihailemassa
isosiskot Luna ja Aino sekä isä ja
äiti José ja Hanna Azeredo o.s.
Tykkyläinen Helsingissä

Seuraava jäsenlehti ilmestyy keväällä 2007

Sukuseuran lehti on nyt ilmestynyt niin monta kertaa, että sille on jo muodostunut selvä rooli sukuseuran toiminnassa. Sukuseuratoiminnan tavoitteiden kannalta olisi hyvin suotavaa, että jäsenet sisäistäisivät sen omakseen. On luonnollista, että aluksi ollaan ujoja kertomaan omasta perheestä tai sukuhaarasta. Toivottavasti tämä ujous vähitellen häipyy, ja kirjoituksia alkaa tulla. Vanhat kuvat ovat erityisen toivottavia. Mitä enemmän tietoa juuristaan saa, sitä enemmän yksittäiset

kertomukset ja valokuvat kiinnostavat. Alkaa olla jo jonkinlainen sukutietouskehikko, jonka varaan voi yksittäisiä asioita ripustaa. Lähettäkää kirjoituksia sihteerille.

Lähivuosien haasteena on saada sukutukimusta känttiin. Välineitä on ja polun pää on löydetty. Tästä on hyvä jatkaa.

Hyvää joulunalusaikaa kaikille
Sihteeri Niilo Tykkyläinen

Runoilija Eino Leino kirjoitti
runokokoelmassaan Hymyilevä Apollo

*Kuka tietävi mistä me tulemme
ja missä on matkamme määrä.
Hyvä että me sitäkin tutkimme,
ei tutkimus ole väärä.*

*Mut senhän me tiedämme varmaan vaan,
että kuljemme polkuja mustan maan
ja täällä meidän on eläminen
miten taidamme parhaiten.*